

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

yliopistollista sairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue tai HUS

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Kyllä, miksi? [Esitys tukee tavoitetta vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta, mikäli ensimmäinen ja toinen taso muodostavat eheän ja yhteneväisen koulutuskokonaisuuden. Näemme ensimmäisen portaan maksuttomuuden keskeisenä tekijänä tukemaan tätä tavoitetta. Riskinä on, että psykoterapiakoulutuksesta ei muodostu eheää kokonaisuutta, jolloin se ei tue varsinaista psykoterapiaosaamisen vahvistamista perustasolta erikoistasolle.]

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

Kyllä, miksi? [Hyvinvointialueen näkökulmasta esitys tukee vahvasti perustason mielenterveyspalveluja. Koulutettu osaaminen on saatava kiinteäksi osaksi perustason mielenterveyspalveluiden tarvetta sekä palvelu- ja hoitopolkuja. Koulutusorganisaation ja hyvinvointialueen yhteistyönä tulee huomioida palveluiden järjestämisen alueelliset erot, ikäjakaumat, väestöennusteet jne. Jotta perustason palveluiden saatavuus parantuu käytännössä, ensimmäisen tason koulutettu osaaminen on saatava kiinteäksi osaksi perustason palvelu- ja hoitoketjuja. Tämä edellyttää selkeää työnjakoa ja toimivaa yhteistyötä erikoissairaanhoidon sekä sosiaalipalveluiden kanssa.]

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiakuuta?

Kyllä, miksi? [Esitys tukee lasten ja nuorten terapiakuuta silloin, kun koulutus antaa riittävät edellytykset lyhytterapeuttiseen osaamiseen, joka on määrämuotoista, riittävällä tavalla

strukturoitua ja vaikuttavaa ja sitä voidaan toteuttaa perustasolla. Eli koulutuksessa opetettava osaaminen lyhytterapeuttiseen hoitoon täyttää terapiatakuun hoidon kriteerit. Sisällöllisesti tämä voi koostua myös eri viitekehyksien elementeistä (integratiivinen lähestymistapa), ja elementit ovat sellaisia, jotka ovat tutkittu olevan vaikuttavia terapeuttisessa hoidossa.]

Esityksen mukaan kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen taso sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttisiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Kyllä, miksi? [Tukee silloin, jos ensimmäinen taso sisältää eri psykoterapiasuuntauksille ja – muodoille yhteisiä terapeuttisia taitoja. Tämä on myös luonteva silta toisen tason psykoterapeuttikoulutukseen, koska opiskelija voi sitten valita itselleen sopivan viitekehyksen. Ensimmäisellä tasolla on tärkeää mahdollistaa koulutettaville soveltamisosaamisen potilaslähtöisellä tavalla, jossa huomioidaan potilaiden yksilölliset tarpeet.]

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Kyllä, miksi? [Tukee, jos koulutus on rakennettu asiakas- ja potilaslähtöiseksi. Perustasolla toteutettavassa mielenterveytyössä tarvitaan yhteisiin terapeuttisiin taitoihin suuntautuvaa osaamista.]

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

-

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Kyllä, miksi? [Ehdotetussa rahoitusmallissa (rahoitus kohdentuu yliopistollista sairaalaan ylläpitävälle hyvinvointialueelle ja HUS- yhtymälle sekä yliopistolle) toteutuu parhaiten hyvinvointialueen rooli koulutuksen laadun varmistamisessa, arjen koulutusasiakkaiden ohjautumisen koordinoinnissa, palvelujärjestelmän tarpeen tunnistamisessa sekä yliopiston rooli vahvana tutkimuksen ja kouluttamisen asiantuntijana ja osajana.]

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

-

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

Erikoispätevyyden rekisteröinti on välttämätöntä, koska se takaa asiakas- ja potilasturvallisuuden. Ensimmäisen tason koulutuksen päteöitymisessä on huomioitava selkeät osaamiskriteerit ja laadun varmennus.

Muuta huomioitavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

Laadukkaasti toteutettuna kaksiportaisen psykoterapeuttikoulutus tukee hyvinvointialueen näkökulmasta mielenterveyspalveluiden saatavuuden ja laadun parantumista perustasolla ja tukee palvelujärjestelmän hoidon ja palveluiden porrasteisuutta. Taloudellinen ja toiminnallinen tilanne vaatii osaamisen vahvistamista perustason mielenterveyspalveluissa.

Laadukas toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä kouluttajatahon (yliopisto) ja hyvinvointialueen välillä. Laadukas ja oikea-aikainen lyhytterapeuttinen hoito voi vähentää tarpeettomia ohjautumisia pitkiin psykoterapioihin. Osa asiakkaista hyötyy lyhytterapeuttisesta työskentelystä ja se on riittävää. Psykoterapiapalveluiden saatavuuden kohentuminen on palvelujärjestelmässä myös keskeistä, mutta psykoterapioiden tulisi kohdentua oikeille asiakkaille/potilaille.

Ehdotuksen laadukas toteuttaminen edellyttää sitä, että kaksiportaisesta psykoterapeuttikoulutuksesta muodostuu eheä kokonaisuus siten, että ensimmäisen tason käyneet opiskelijat saavat kattavan pohjan eri viitekehyksistä muodostuvasta yhteisistä terapeuttisista taidoista ja voivat sitten hakeutua valitsemansa viitekehysten varsinaiseen psykoterapeuttikoulutukseen toiselle tasolle.

Lakiesitys tuo hyvinvointialueille uusia tehtäviä erityisesti psykososiaalisten menetelmien koulutuksen suunnitteluun, koordinointiin ja toteuttamiseen. Hyvinvointialueiden vastuulle tulisi vuosittainen koulutustarpeen arviointi, yhteistyössä yliopistojen kanssa laadittava rahoitusesitys sosiaali- ja terveysministeriölle sekä koulutukseen sisältyvän ohjatun asiakas- ja potilastyön järjestäminen. Lisäksi esitys lisää raportointivelvoitteita rahoituksen käytöstä. Nämä tehtävät merkitsevät hallinnollisen työn lisääntymistä ja edellyttävät selkeästi määriteltyjä vastuita ja riittäviä koordinaattorakenteita erityisesti YTA tasolla.

Taloudelliselta kannalta esityksen mukainen rahoitusmalli on perusteltu, sillä lähtökohtana on, että koulutuksesta ja siihen liittyvistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset katetaan erillisellä valtion rahoituksella. Tästä huolimatta hyvinvointialueille syntyy lyhyellä aikavälillä kuormitusta erityisesti henkilöstön ajankäytön, työnohjauksen ja hallinnollisen valmistelun osalta. Jotta uudistus olisi hyvinvointialueiden näkökulmasta taloudellisesti ja toiminnallisesti kestävä, on olennaista varmistaa rahoituksen riittävyys ja ennakoitavuus sekä se, että lisätehtävät voidaan integroida osaksi olemassa olevia koulutus- ja palvelurakenteita ilman kohtuutonta lisäkuormitusta.

Pimper-Koivisto Leena
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue - sosiaalityön johtaja, sosiaalityön
tehtävää